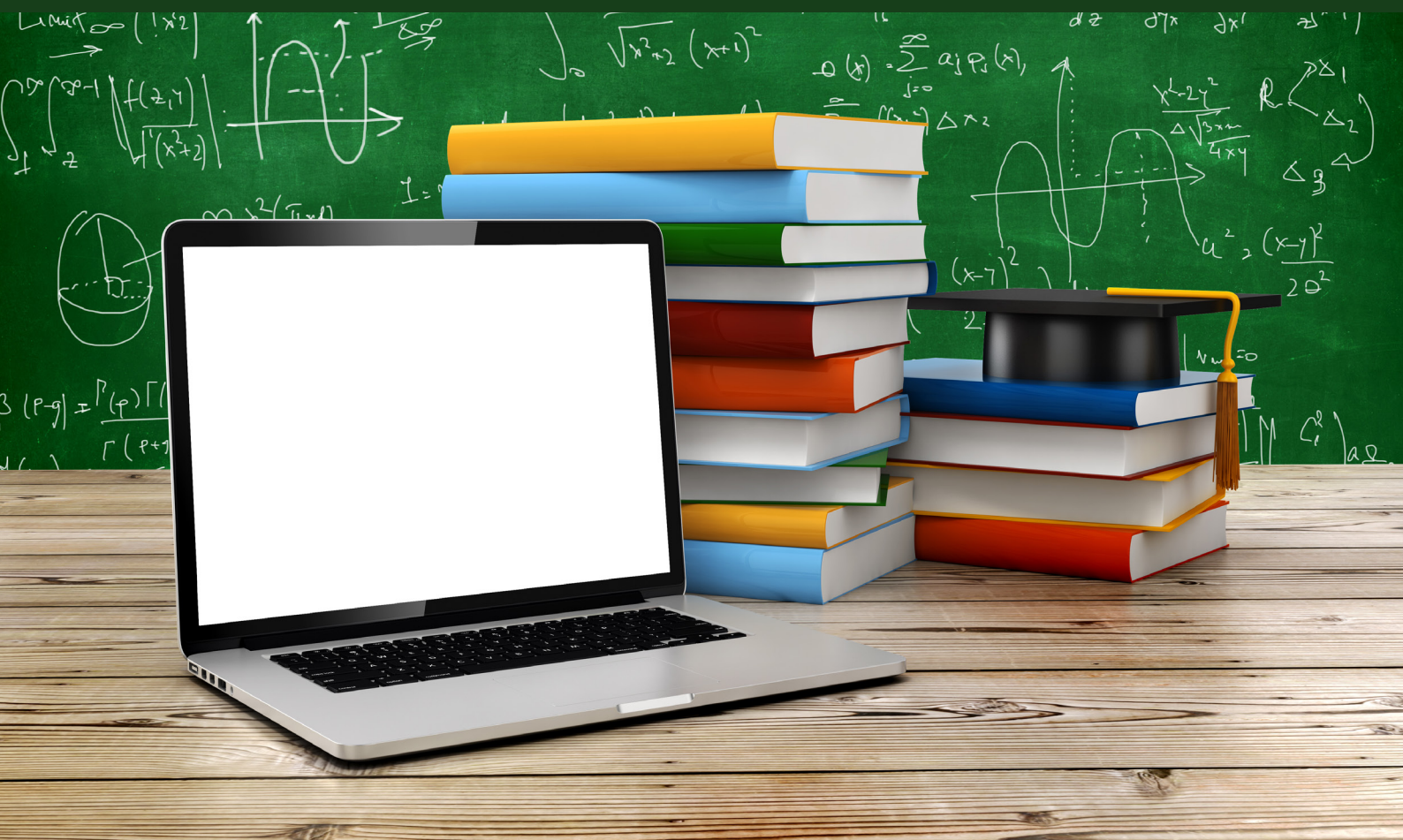

POLICY BRIEF

BURSELE SOCIALE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

Analiza modului în care bursele sociale au fost reglementate și acordate în perioada 2014-2019

Alocarea bursei de către universități, pe baza regulamentului intern de acordare a bursei
Evoluția valorii bursei acordate din fonduri publice
Relația dintre bursele sociale și performanța academică
Perspectiva studenților privind bursele

I. Descrierea politicii (1)

Acest Policy Brief a fost realizat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI) prin Centrul de politici pentru învățământ superior, știință, inovare și antreprenariat.

Documentul are la bază:

- “Studiu de impact al politicii privind bursele sociale pentru studenți”, dezvoltat în cadrul proiectului POCU 126766, “Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc” - implementat de UEFISCDI în perioada 2018 – 2021.
- analiza datelor raportate de universitățile de stat din România în platforma ANS – modul politici burse și modulul studenți;
- analiza regulamentelor universităților de stat din România disponibile pe website-urile acestora, pornind de la analiza Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) „Sistemul de acordare a burselor în universitățile din România” (2019).

1. Calculul cuantumului minim necesar pentru acoperirea cheltuielilor de masă și cazare

- Cuantumul **minim** al burselor sociale se propune anual de către **Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS)**, ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere **cheltuielile minime de masă și cazare**.
- Estimarea cuantumului minim al bursei sociale pentru un an universitar are la bază „datele statistice privind cuantumul regiei pentru cămine, cuantumul burselor pentru studenți și numărul de studenți fizici (cursuri de zi) de la ciclurile de licență și master”, raportate cu data de referință **1 ianuarie** pentru anul academic viitor.

2. Alocarea fondului de burse de către Ministerul Educației și Cercetării (MEC)

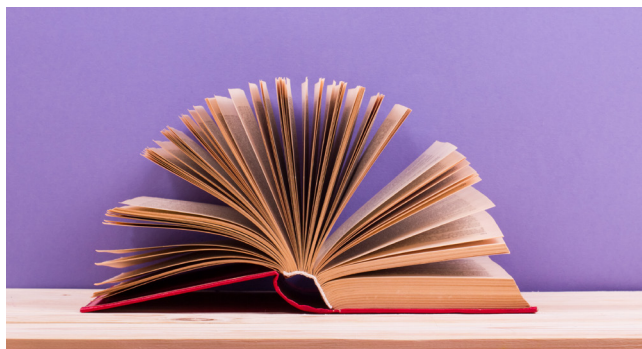
- **Fondurile** pentru burse și protecție socială a studenților se alocă în funcție de **numărul de studenți** de la învățământul cu **frecvență, fără taxă de studii**.
- **Cuantumul** alocat pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților este de **201 lei/lună**/pe toată durata anului universitar (12 luni)/student de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii.
- În alocarea fondului de burse, **MEC nu se raportează la suma stabilită de către CNFIS** (minimul de cheltuieli pentru masă și cazare).

3. Alocarea burselor de către universități, pe baza regulamentului intern de acordare a burselor

În elaborarea regulamentelor interne, universitățile trebuie să țină cont de prevederile legale privind acordarea burselor sociale.

Potențiali beneficiari

- Statul acordă burse sociale studenților proveniți din **familii defavorizate**, studenților cu **venituri reduse**, precum și celor **instituționalizați**, în condițiile legii, astfel încât să asigure **condiții minime de subzistență**.
- Studenții care pot beneficia de burse sociale sunt studenții orfani de unul sau ambii părinți și care nu realizează venituri peste plafonul pentru acordarea bursei sociale, studenții bolnavi de o serie de boli aflate în evidență (TBC, diabet, boli maligne, epilepsie, surditate, SIDA, handicap locomotor, fibroză chistică, boli imunologice, boli hematologice etc.) și studenții a căror familie nu a realizat în cele trei luni înainte de începerea semestrului/anului universitar un venit lunar net mediu per membru de familie mai mare decât salariul de bază minim net pe economie.

I. Descrierea politicii (2)

Criteria de eligibilitate pentru acordarea burselor sociale

- Pentru studenții **sub 26 de ani**, se ia în considerare **venitul lunar mediu net al familiei studentului** în cele trei luni înainte de începerea semestrului/anului universitar. Acest venit **nu poate fi mai mare decât salariul de bază minim net pe economie**.
- În determinarea venitului lunar mediu net al familiei studentului, se iau în calcul veniturile părinților și ale copiilor aflați în grija lor, respectiv ale membrilor familiei aflați în grija studentului – soție, copii dacă este cazul.

- Pentru studenții cu vârsta între **26 și 35 de ani**, venitul lunar mediu net se va calcula ținând cont doar de **veniturile personale** ale acestora și ale persoanelor pe care le au în grijă, precum copii, soție etc., în conformitate cu prevederile legale în vigoare.
- Bursele primite de studenți **nu** pot fi luate în calculul venitului lunar mediu net.
- Beneficiarii burselor sociale trebuie să îndeplinească condițiile de **promovabilitate**.
- **Nu** pot fi prevăzute **alte criterii academice** pentru acordarea burselor sociale.
- Legea **nu interzice** acordarea de burse sociale studenților care ocupă **locuri la taxă**.
- Bursele sociale se acordă numai într-o **singură universitate**, pentru un **singur program de studii**, pentru un număr de ani egal cu **durata de școlarizare** specifică formei de învățământ. Pentru anii terminali, aceasta se acordă până la susținerea examenului de finalizare a studiilor.
- Studenții care beneficiază de bursă socială **pot primi și orice alt tip de bursă**.

Modalitatea de alocare a burselor sociale

- **Cuantumul burselor sociale** se stabilește prin hotărârea **Senatului universității**, la propunerea Consiliului de administrație, în limita fondurilor disponibile și a nevoilor identificate la nivelul comunității studențești.
- Cuantumul se stabilește pornind de la cuantumul minim propus anual de către Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare.
- Cuantumul **bursei de performanță** este **mai mare** decât cuantumul **bursei de merit** atribuită în instituția de învățământ respectivă. Cuantumul **bursei de merit** este **mai mare** decât cuantumul **bursei sociale**.
- Din fondul de burse repartizat universităților, **minimum 30%** este alocat pentru categoria de burse sociale. În cazul în care fondul pentru acordarea burselor sociale nu este utilizat în întregime, acesta se **redistribue** pentru acordarea burselor de performanță sau de merit.
- **Universitățile pot suplimenta** fondul de burse prin venituri proprii extrabugetare și sunt obligate să alocе cel puțin **20% din taxele de școlarizare în valută**, încasate de la studenții din țări non-UE, către fondul de burse.
- Bursele sociale se acordă pe durata studiilor, până la împlinirea vârstei de **35 de ani**.
- Bursele, indiferent de categorie, se acordă pe **toată durata anului universitar (12 luni)**.

II. Analiza regulamentelor universităților¹

Toate universitățile au un regulament/ o metodologie care reglementează procesul de alocare a bursei.

A. Raportarea la cuantumul minim stabilit de CNFIS pentru bursele sociale

În **23%** din universități **nu există un regulament de burse** care să stabilească faptul că, în vederea definirii cuantumului minim pentru bursele sociale, se ține cont de minimul stabilit de CNFIS.

B. Posibilitatea cumulării bursei sociale cu alte burse

În **91%** din universități, bursele sociale **pot fi cumulate** cu alte categorii de burse

C. Posibilitatea ca și studenții care studiază pe locuri cu taxă să beneficieze de burse sociale

În **51%** din universități, regulamentele interne prevăd că studenții înmatriculați la programe de studiu cu taxă **pot beneficia de toate categoriile de burse**.

D. Existența altor criterii pentru acordarea bursei sociale în afara celor privind promovabilitatea

În **17%** din universitățile de stat din România există **diferite criterii, altele decât cele de promovabilitate**, pentru a putea beneficia de burse sociale.

E. Alocarea a cel puțin 30% din fondul de burse pentru bursele sociale

91% din universitățile de stat din România stabilesc în propriul regulament de acordare a bursei că **cel puțin 30% din fondul de burse se acordă pentru bursele sociale**. În **9%** din cazuri **nu este stabilită în mod clar distribuția fondului de burse pe categorii**.

¹ Analiză reluată pe baza studiului ANOSR „Sistemul de acordare a bursei în universitățile din România” – 2019

III. Analiza descriptivă.

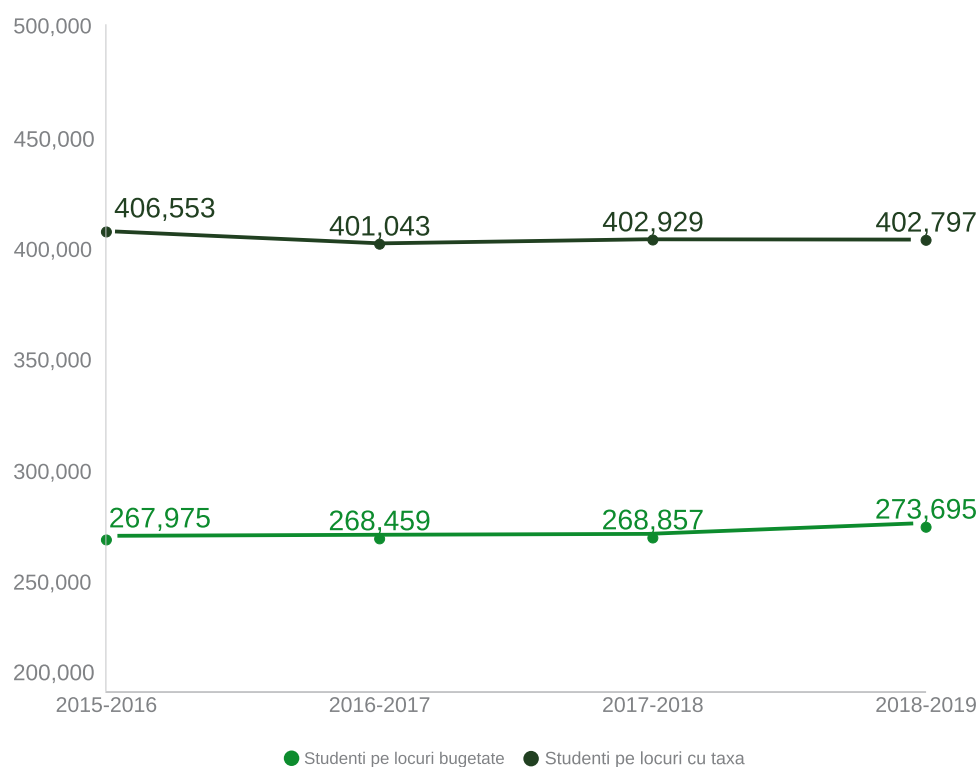
A. Evoluția numărului de studenți

Întrucât alocarea bugetară este dependentă de numărul de studenți care studiază pe locuri bugetate, este relevantă analiza evoluției numărului de studenți din această categorie.

În perioada 2015/2016 – 2018/2019, numărul de locuri bugetate nu a înregistrat o creștere semnificativă, diferența fiind de +2,13%. Același lucru poate fi spus și despre evoluția locurilor cu taxă, unde diferența a fost de -6,8%.

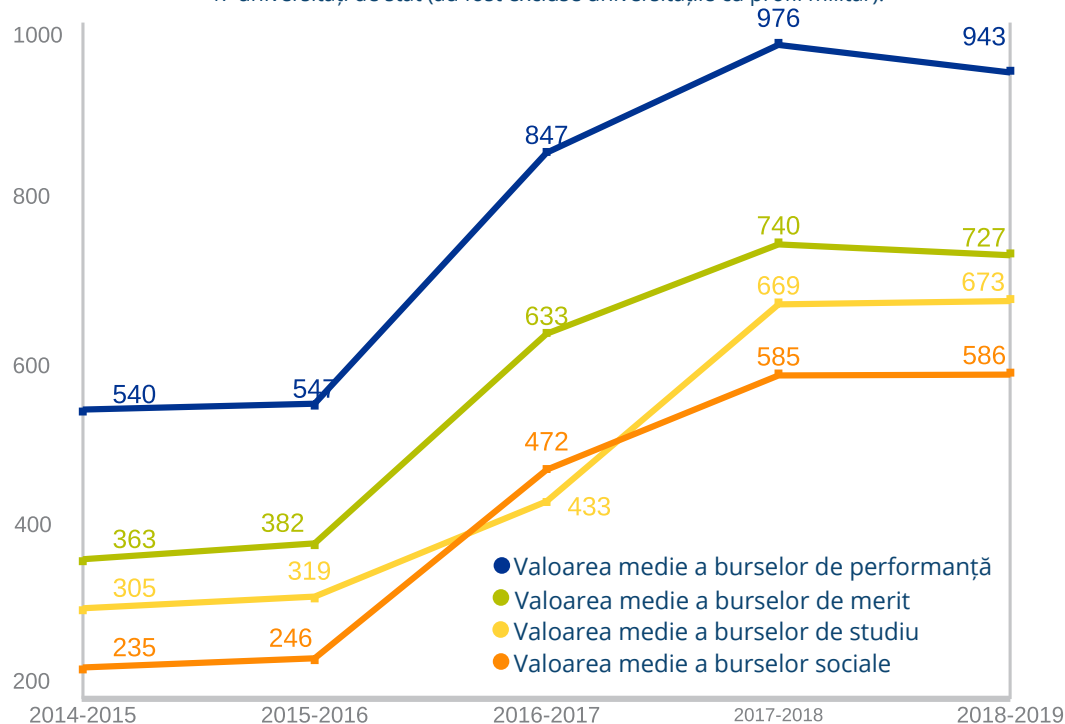
Fig.1. Evoluția numărului de studenți de cetățenie română care studiază pe locuri bugetate sau cu taxă, la ciclul licență sau master;
Sursa: ANS - Modul Studenți; 47 universități de stat (au fost excluse universitățile cu profil militar)

B. Evoluția valorii bursei acordate din fonduri publice

În conformitate cu creșterea alocăției per student bugetat (din partea MEC), valorile medii ale bursei studenților au crescut în perioada analizată.

Fig. 2. Evoluția valorilor medii ale bursei acordate studenților români, ciclurile licență și master, Sursa: ANS - Modul Politici Burse, 47 universități de stat (au fost excluse universitățile cu profil militar).

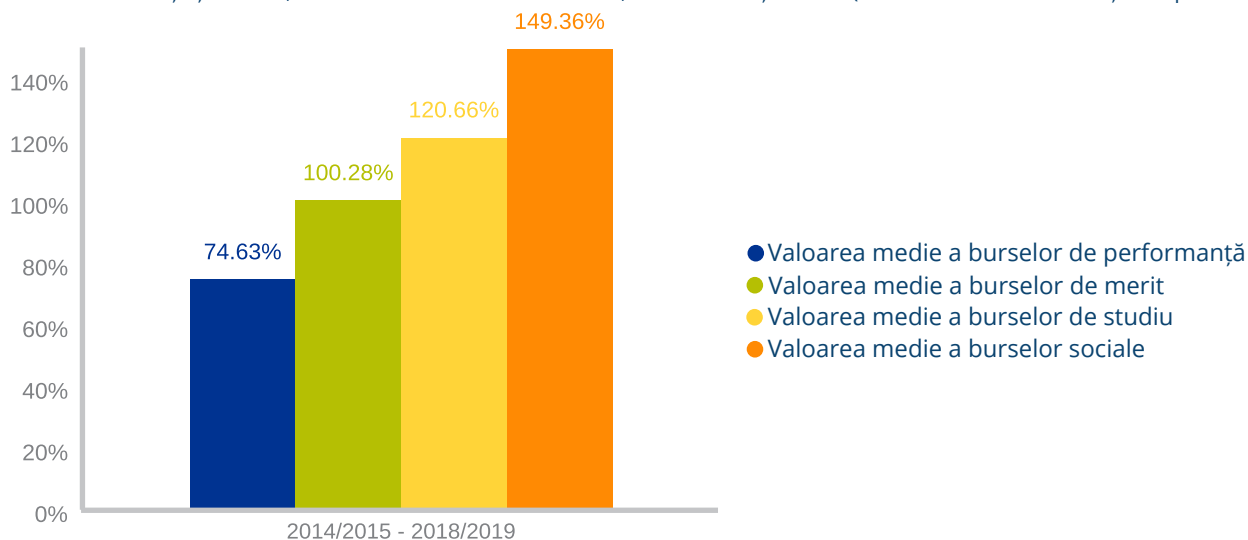

Se poate observa totodată faptul că **valoarea medie a bursei s-a modificat diferit**, în funcție de tipul bursei. Astfel, **cea mai mare creștere** a fost înregistrată pentru **bursele sociale (+149,36%)**, iar cea mai mică pentru bursele de performanță (+74,63%).

Pentru anul universitar **2017/2018**, valoarea medie a bursei sociale depășește cuantumul mediu minim recomandat de CNFIS.

Analizând valorile medii ale bursei sociale la nivel de universitate, se observă că în anul universitar 2018/2019, **valoarea medie a bursei sociale a fost sub valoarea națională recomandată** (580 lei +/- 1%) în cazul a **11,36%** dintre universități.

Fig. 3. Creșterea valorii medii a bursei între anii universitari 2014/2015 și 2018/2019, ciclurile licență și master; Sursa: ANS - Modul Politici Burse, 47 universități de stat (au fost excluse universitățile cu profil militar)

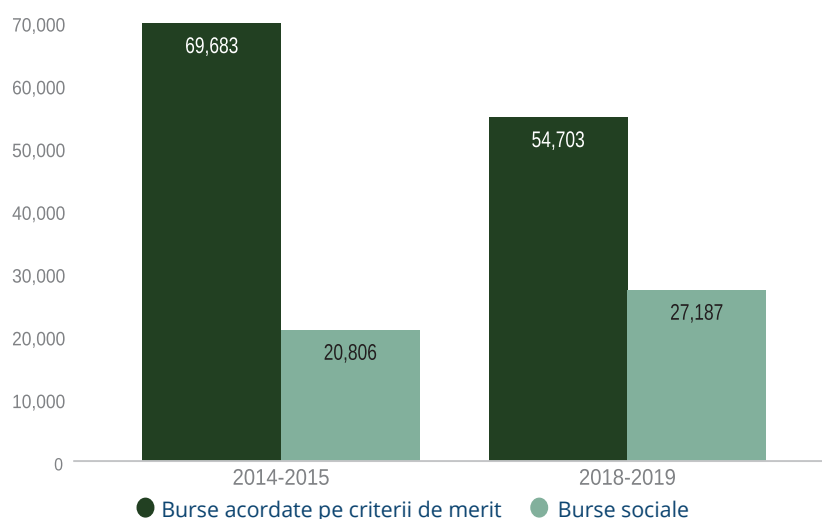
C. Evoluția numărului de burse

Prin regulamentele proprii, universitățile pot modifica anual perioada pentru care se alocă bursele: **semestrial** (4-6 luni) sau **anual** (9-12 luni). Totodată, OM 3392/2017 a reglementat că bursele pentru stimularea performanței, acordate din fonduri de la bugetul de stat, sunt burse de merit și de performanță. Astfel, în perioada 2014/2015 - 2018/2019, tipurile de burse acordate pentru stimularea performanței s-au modificat.

Analizând datele raportate, se poate observa că în **2018/2019, 38%** dintre universități încă acordă **burse de studiu**. Aceste modificări fac **imposibilă o analiză comparativă a evoluției numărului de burse**. Astfel, pentru a putea urmări evoluția în mod coerent, s-a calculat numărul de luni pentru care s-au acordat burse (bursă cu perioada 6 luni = 6 luni-bursă), iar bursele de performanță, merit și studiu au fost grupate în categoria „**burse acordate pe criterii de merit**”.

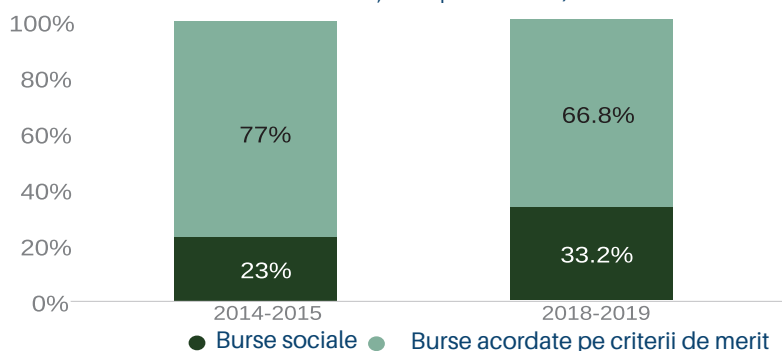
Analizând evoluția numărului de luni-bursă între anii universitari 2014/2015 și 2018/2019 pentru 42 de universități², datele indică o **creștere** a numărului de luni-bursă **socială** cu **30,7%** și o **scădere** a numărului de luni-bursă acordate pe **criteriul de merit** cu **20,5%**.

Fig. 4. Evoluția numărului de burse (standardizare număr luni-bursă/10) între 2014/2015 și 2018/2019; Sursa: ANS - Modul Politici Burse, 42 universități (au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante și universitățile cu profil militar)

Raportat la numărul total de burse, se poate observa **creșterea procentului aferent burselor sociale** din totalul bursei acordate, de la **23%** în **2014/2015** la **33,2%** în **2018/2019**, ceea ce indică faptul că mai mulți studenți au beneficiat de un astfel de sprijin sau sprijinul a fost acordat pe o perioadă mai lungă de timp (mai multe luni).

Fig. 5. Evoluția proporției bursei pe criterii de merit și a bursei sociale raportată la numărul total de burse (standardizare număr luni-bursă/10); Sursa: ANS - Modul Politici Burse, 42 universități (au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante și universitățile cu profil militar)

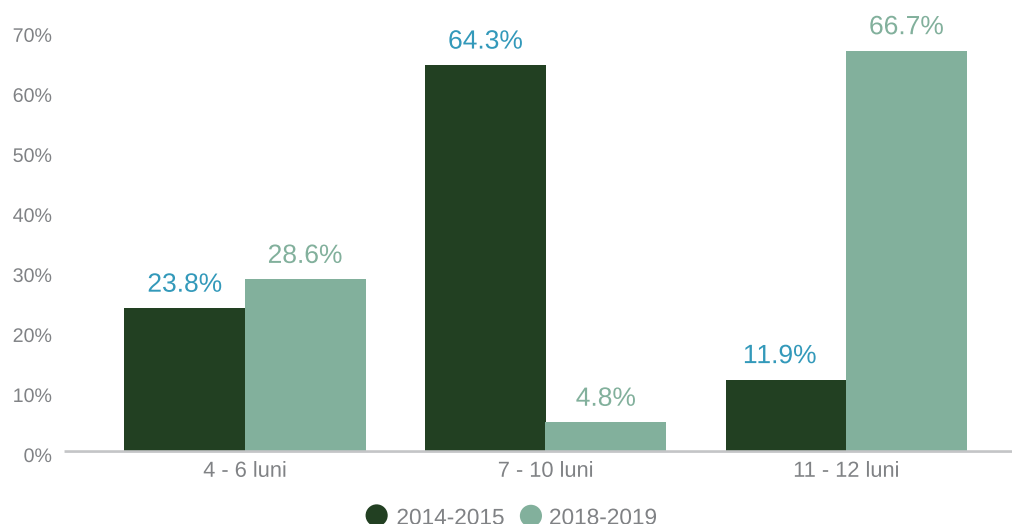

² Au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante din punct de vedere al numărului de burse (ex: număr de burse mai mare decât numărul de studenți)

D. Perioada de acordare a burselor sociale

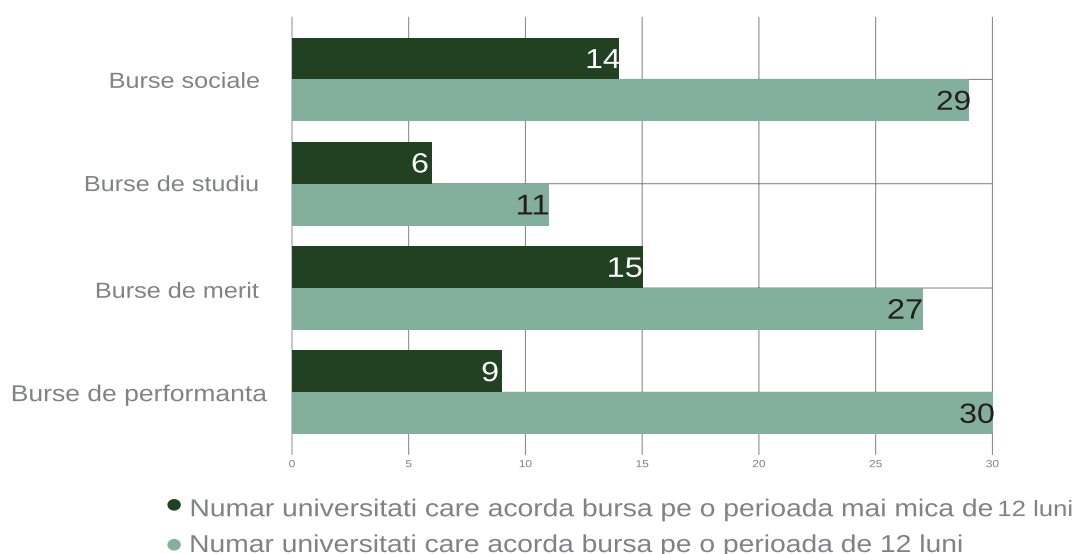
Analizând perioada de acordare a burselor sociale, se poate observa faptul că aceasta a crescut, majoritatea (**66,7%**) fiind acordate pentru o perioadă de **11-12 luni**.

Fig. 6. Perioada de acordare a burselor sociale; Sursa: ANS - Modul Politici Burse, 44 universități (au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante și universitățile cu profil militar)

Raportat la prevederea legală cu privire la obligativitatea acordării burselor pentru 12 luni, în anul universitar **2018/2019, 33,3%** dintre universități încă nu acordau bursele sociale pentru această perioadă.

Fig. 7. Numărul de universități care au alocat burse pe o perioadă mai mică sau egală cu 12 luni, în anul universitar 2018/2019; Sursa: ANS - Modul Politici Burse, 43 universități (au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante și universitățile cu profil militar)

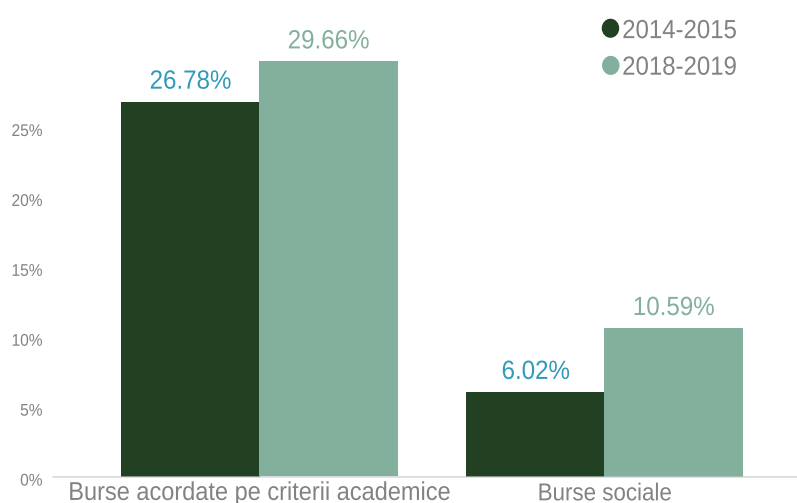
² Trebuie menționat faptul că pentru anii terminali, bursele se alocă până la susținerea examenului de finalizare a studiilor, caz în care bursa va fi alocată pe o perioadă mai scurtă de timp. Totuși, platforma ANS nu permite raportarea mai multor perioade de acordare a burselor pentru același tip de burse.

E. Proporția studenților care beneficiază de burse sociale

Analizând proporția studenților care beneficiază de burse sociale, se poate observa faptul că proporția numărului de studenți care au beneficiat de **burse sociale standardizate** (raportat la numărul de studenți înscriși pe locuri bugetate) a crescut în perioada **2014/2015 - 2018/2019** de la **32,8%** la **40,25%**.

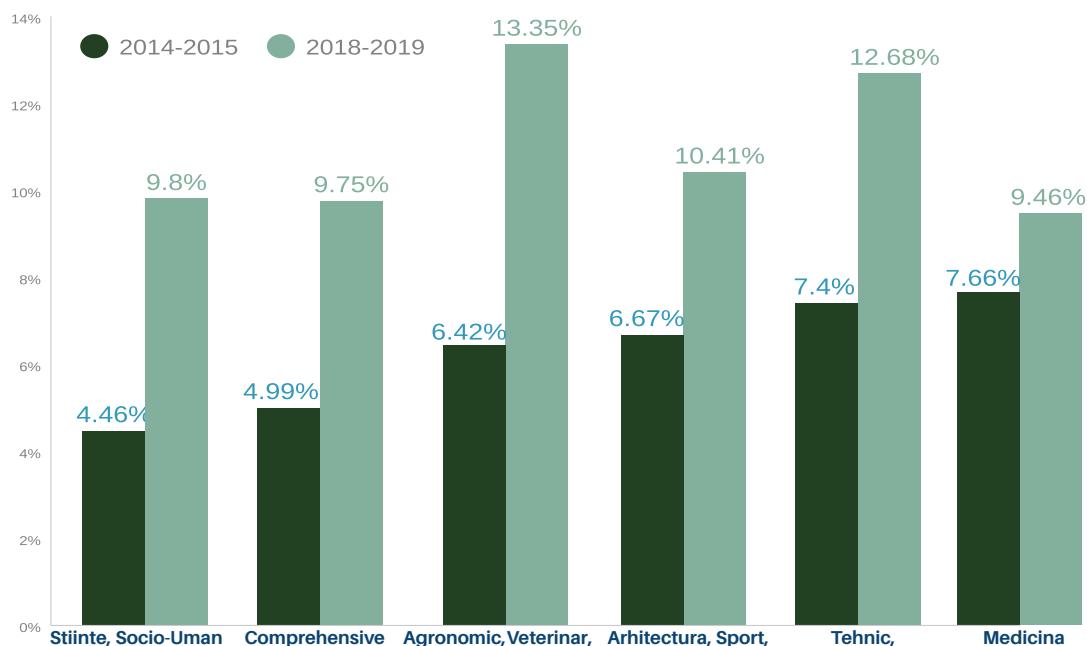
Analizând evoluția pe tipuri de burse, se poate observa că această **creștere a fost mai accentuată pentru bursele sociale** (+4,57% din numărul de studenți bugetați) față de bursele acordate pe **criterii academice** (+2,88% din numărul de studenți bugetați).

Fig. 8. Evoluția proporției de burse standardizate per student pe criterii academice și sociale, raportat la numărul total de studenți pe locuri bugetate, ciclurile licență și master; Sursa: ANS - Modul Politici Burse și Modul Studenți (au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante și universitățile cu profil militar)

Analizând evoluția pe tipuri de universități, se poate observa că aceste creșteri, pentru bursele sociale, au fost mai ample în cazul anumitor tipuri de universități. Pentru anul universitar 2018/2019, **universitățile cu profil agronomic și veterinar au rata cea mai mare de susținere a studenților prin intermediul burselor sociale**, în timp ce universitățile cu profil medical au cea mai mică rată de susținere prin acest instrument.

Fig. 9. Evoluția proporției de burse standardizate sociale, raportat la numărul total de studenți înscriși pe locuri bugetate, ciclurile licență și master, per tip de universitate; Sursa: ANS - Modul Politici Burse și Modul Studenți (au fost eliminate universitățile care au raportat valori aberante și universitățile cu profil militar)

F. Alocarea fondurilor pentru burse socială

Conform OMEN 3392/2017, **minimum 30%** dintre fondurile de burse trebuie să fie alocate pentru bursele sociale. Analiza fondurilor repartizate pentru bursele sociale pe anul universitar **2018/2019**, pe tipuri de universități, relevă diferențe vizibile între acestea, dar și între tipuri de universități. Astfel, din **47** de universități analizate (cu șase valori lipsă), minimumul fondurilor repartizate pentru bursele sociale a fost de **5,51%**, iar maximumul de **42,10%**, ambele înregistrate la două universități comprehensive.

După cum se observă, cel mai mic procent de fonduri pentru bursele sociale din total fonduri acordate de MEC (ca medie) se regăsește la **universitățile cu profil medical** și la **universitățile cu profil artă sau sport**. Diferența cea mai mare între minim și maxim se regăsește în categoria universităților comprehensive.

Tabelul 1. Procentul cheltuielilor cu bursele sociale (inclusiv ocazionale*) din totalul cheltuielilor pentru bursele finanțate de MEC, pe tipuri de universități (medie)

	Universități comprehensive	Universități cu profil agronomie	Universități cu profil inginerie	Universități cu profil artă sau sport	Universități cu profil medicină
Universități	19	4	7	8	5
Valori lipsă	1	0	2	2	1
Media	24,29	27,16	25,4	19,45	17,58
Abaterea standard	8,26	1,91	9,35	7,19	7,32
Minimum	5,51	24,84	12,43	11,84	13,94
Maximum	42,10	29,25	34,59	28,49	28,21

Notă. Calculul fondului de burse sociale a inclus bursele sociale semestriale, bursele sociale anuale și bursele ocazionale acordate din fondurile alocate de MEC pe anul universitar 2018/2019.

Sursa: ANS – Modul Politici Burse.

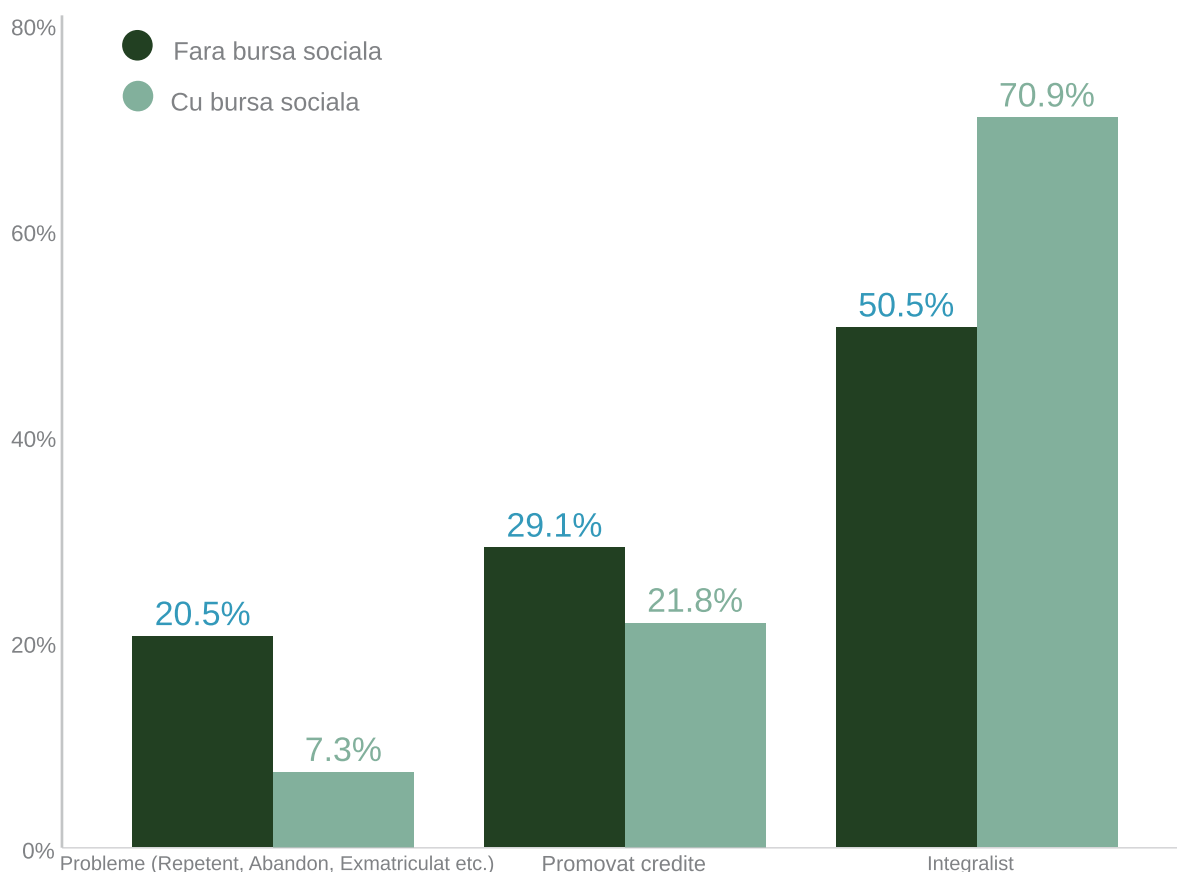
IV. Relația dintre bursele sociale și performanța academică⁴ (1)

A. Analiza datelor raportate în Registrul Matricol Unic (RMU) cu privire la studenții care au primit burse sociale în anul I

Au fost analizate datele raportate de **15** universități⁵, pentru anul I (**2015/2016**), eșantionul cuprinzând un număr de **39.203** de studenți înscriși la aceste universități, dintre care **zece** universități comprehensive și **cinci** universități cu profil specific (tehnic, agronomic, economic sau medicină și farmacie).

Există o asocierie semnificativă între primirea bursei sociale și performanță ($\chi^2(2, N=39183)=395,4$ $p<0,001$). Dintre studenții care au primit bursă socială, **70,9%** au fost **integraliști**, spre deosebire de **50,5%** dintre cei fără bursă. Dintre studenții cu bursă socială **7,3%** au înregistrat probleme (de tipul repetenției, abandonului, exmatriculării) în parcursul academic, față de **20,5%** dintre cei fără bursă. În cadrul studenților fără bursă socială, **29,1%** au promovat doar în baza creditelor, spre deosebire de **21,8%** în rândul celor care au beneficiat de bursă socială, aceștia din urmă fiind într-o măsură mai mare integraliști.

Fig. 10. Proporția studenților cu și fără bursă socială incluși în categoria integraliști, promovați prin credite și cu probleme; Sursa date: RMU – UEFISCDI, 2020

Studenții care au absolvit un liceu din mediul rural au beneficiat într-o proporție semnificativ mai mare de bursă socială în comparație cu studenții care au absolvit un liceu din mediul urban ($\chi^2(2, N=36475)=15,95$ $p<0,001$). Datele arată că **6%** dintre studenții care au absolvit licee din mediul urban au beneficiat de burse sociale, iar **8,9%** dintre studenții care au absolvit licee din mediul rural au beneficiat de burse sociale.

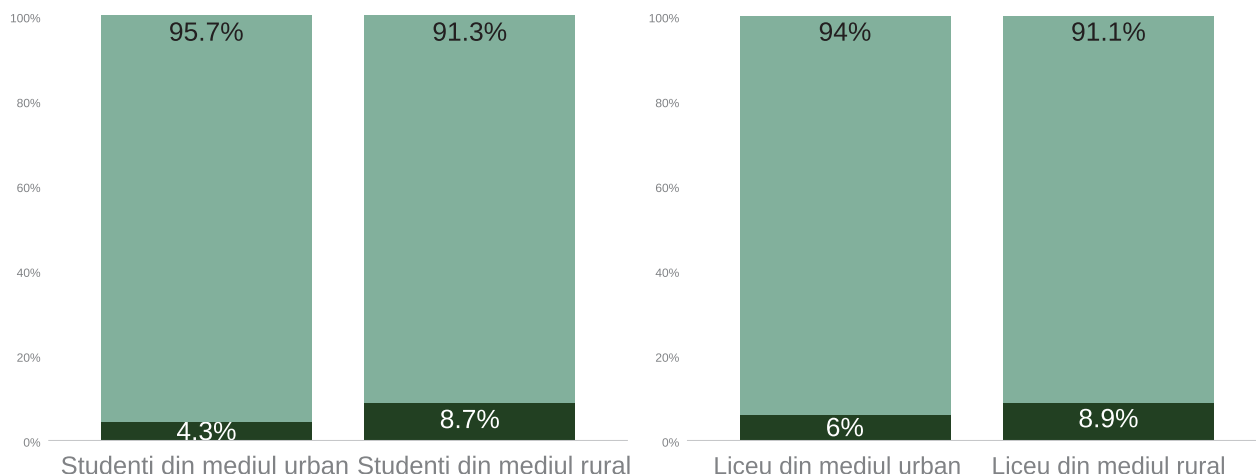
Studenții cu domiciliul în mediul rural beneficiază de aproximativ două ori mai mult de burse sociale în comparație cu studenții cu domiciliul în mediul urban ($\chi^2(2, N=36773)=279,75$ $p<0,001$). Astfel, studenții care provin din mediul urban au beneficiat de burse sociale în proporție de 4,3%, comparativ cu 8,7% dintre studenții provenind din mediul rural.

⁴ Analiza reluată pe baza studiului UEFISCDI 2020 - „Studiu de impact al politicii privind bursele sociale pentru studenți”

⁵ Nu toate universitățile au raportat date cu privire la burse.

IV. Relația dintre bursele sociale și performanța academică (2)

Fig. 11 și 12. Proportia studenților cu și fără bursă socială în funcție de mediul de domiciliu al studentului, respectiv în funcție de mediul unității de învățământ; Sursa date: RMU – UEFISCDI, 2020

Datele pentru anul I de studiu în cazul universităților analizate arată că **bursele sociale cresc performanța academică** și, mai mult, **cresc accesul la învățământul superior în rândul tinerilor care provin din mediul rural**.

Relația dintre acordarea unei burse sociale și performanța academică este una semnificativă, cei care beneficiază de burse sociale fiind într-o **măsură mai mare integraliști** și confruntându-se cu **mai puține probleme pe parcursul școlar**.

Totodată, studenții care au absolvit un **liceu din mediul rural** au beneficiat într-o **proportie semnificativ mai mare de bursă socială** în comparație cu studenții care au absolvit un **liceu din mediul urban**, indicând relevanța acordării în continuare a diverselor forme de sprijin financiar pentru această categorie de potențiali studenți/beneficiari.

În ceea ce privește **domiciliul studenților**, cei din **mediul rural** beneficiază de aproximativ de **două ori mai mult de burse sociale** în comparație cu studenții din **mediul urban**.

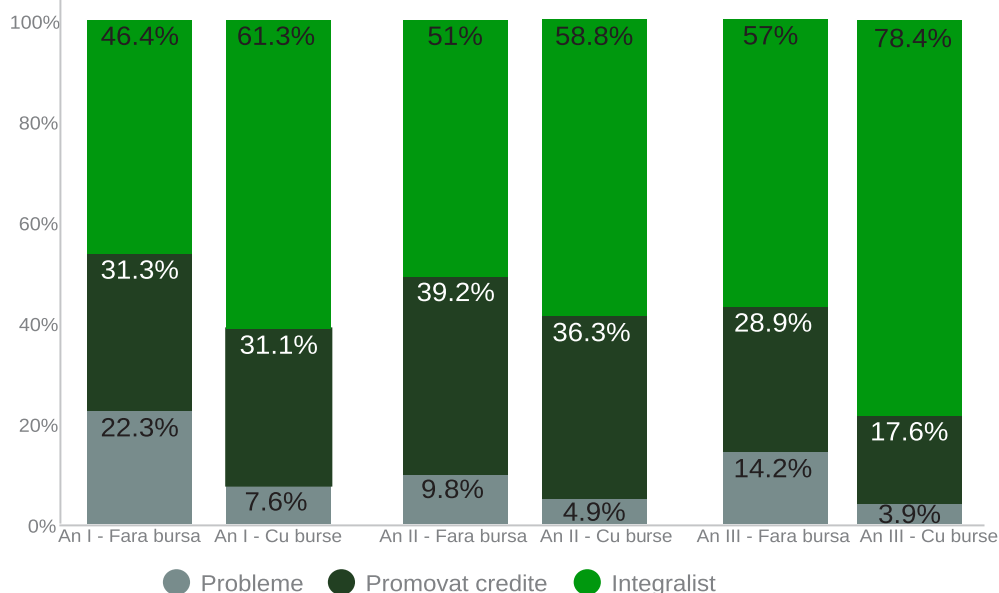
IV. Relația dintre bursele sociale și performanța academică (3)

B. Analiza datelor raportate în Registrul Matricol Unic cu privire la studenții care au primit burse sociale în toți anii de studiu

Doar **șase universități** au completat date cu privire la bursele sociale în platforma RMU pentru toți anii de studiu (2015/2016-2018/2019), numărul de studenți incluși în analiză fiind de 15.296. Dintre acestea, **cinci** universități sunt **comprehensive** și una are profil **tehnic**. Durata studiilor de licență este de trei sau patru ani.

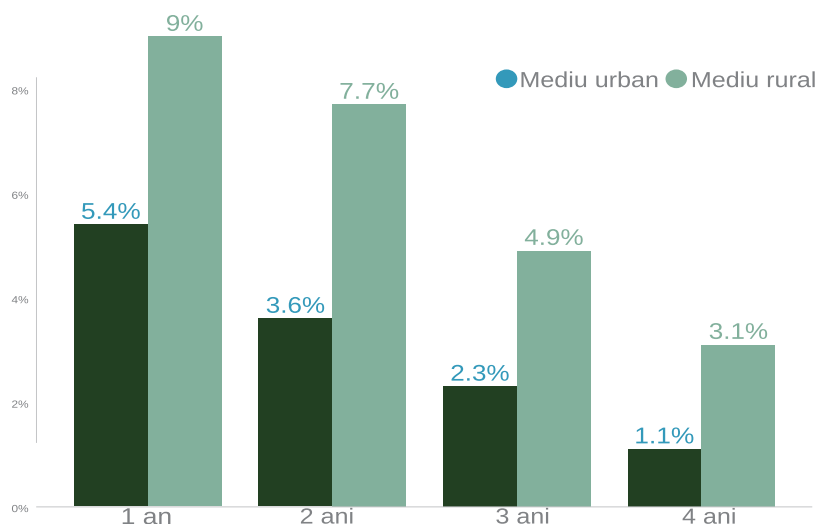
Dacă luăm în considerare relația dintre acordarea bursei sociale și performanța academică, putem observa că în toți cei trei / patru ani de studiu, **bursa socială are ca efect diminuarea problemelor de parcurs școlar ale studenților** (abandon, exmatriculare, repetenție) și creșterea numărului de studenți integraliști sau absolvenți.

Fig. 13. Proporția studenților cu și fără bursă socială per ani de studiu și per categorii de studenți (integraliști, promovați prin credite și cu probleme: repetent, abandon, exmatriculat etc.) ; Sursa date: RMU – UEFISCDI, 2020

Luând în considerare domiciliul studenților, se poate observa că studenții din mediul rural au beneficiat de burse sociale semnificativ mai mult decât studenții din mediul urban. De cel puțin două ori mai mulți studenți (în termeni procentuali) au beneficiat de bursă socială între 2 și 4 ani.

Fig. 14 . Proporția studenților cu și fără bursă socială per număr ani de studiu în care au beneficiat de bursă socială; Sursa date: RMU – UEFISCDI, 2020

V. Perspectiva studenților privind bursele⁶

În cadrul proiectului „Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc” a avut loc o serie de **interviuri semistructurate** în perioada **decembrie 2019 - februarie 2020**, în **opt** universități din România.

Universitățile au fost plasate în **cinci regiuni** diferite de dezvoltare și au avut profiluri diferite (atât profil generalist, cât și profil specific – tehnic, agronomic, medicină și farmacie). Datele au fost colectate prin tehnica interviului colectiv (beneficiarii au fost prezenți simultan și au răspuns pe rând întrebărilor puse de moderator).

Au fost vizați **46** de beneficiari de burse sociale.

Concluzii:

A. Înscrierea la facultate

- **Bursa socială** (sau un alt tip de bursă) **nu a fost factor determinant** pentru înscrierea la facultate.

B. Informații despre burse (în special burse sociale)

- Informarea despre bursele sociale a fost realizată în principal prin intermediul **website-ului universității** (6/8), dar și prin **afișare la avizierul facultății**, prin profesori și tutori de an sau prin intermediul secretariatului.
- Percepția participanților a fost că informațiile cu privire la **bursele sociale au fost accesibile după începerea primului an** (nu însă și înainte - cu impact asupra alocării bursei sociale din anul I, semestrul I).

C. Procesul de depunere a dosarelor

- **Demersul de colectare a dovezilor și documentelor necesare** a fost considerat de studenți **dificil și birocratic** (aspect semnalat în toate interviurile colective realizate).
- Studenții au remarcat că sunt solicitate **numeroase documente de la instituții diferite**, obținerea cărora este **dificilă** pentru cei cu **domiciliul departe de centrul universitar vizat**, iar **eliberarea adeverințelor** durează uneori până la **8-10 zile**.
- S-a subliniat **cererea repetitivă de documente** (de exemplu, un certificat de deces cerut în fiecare an pentru dovedirea eligibilității pentru bursele sociale).

D. Satisfacția față de politica de acordare a burselor sociale

- Toți participanții și-au manifestat **satisfacția** cu privire la **bursele sociale ca politică**.
- **Rolul** bursei sociale a fost apreciat ca fiind de **sprijin, relevant în motivarea beneficiarilor** pentru a continua studiile (N=19).
- Studenții folosesc bursa socială pentru a acoperi costul întreținerii la cămin, cheltuieli cu mâncarea, cu materiale didactice; uneori contribuie la cheltuielile de întreținere a casei dacă încă locuiesc cu părinții, și uneori este văzută ca o **rezervă în cazul în care părinții nu pot trimite resurse financiare în luna respectivă**.
- Printre celelalte beneficii resimțite de studenți a fost menționată **independența financiară** (N=8).
- Dacă nu ar avea parte de bursă, **o mare parte din participanți** (N=18) a afirmat că ar trebui să **apeleze la familie sau să se angajeze**; astfel, consideră ei, **ar neglija facultatea**, ceea ce ar conduce la **scăderea participării la cursuri, a performanțelor academice**, sau chiar la **apariția riscului de nefinalizarea a studiilor**.
- Cu privire la un eventual efect de etichetare socială, cei mai mulți participanți au menționat că **nu s-au simțit tratați diferit de către colegi sau profesori/personalul administrativ**, ca urmare a faptului că primesc bursă socială.
- De asemenea, au afirmat că **nu sunt deranjați de publicarea informațiilor care îi nominalizează ca posessori de bursă socială**.
- **Cuantumul bursei sociale** a fost apreciat ca **satisfăcător** de cea mai mare parte dintre participanți, dar insuficient de către alții, mai ales în condițiile în care există diferențe între centrele universitare în ceea ce privește nivelul de trai.

⁶Secțiune realizată pe baza studiului UEFISCDI 2020 - „Studiu de impact al politicii privind bursele sociale pentru studenți”

VI. Posibile soluții de îmbunătățire a implementării politicii de acordare a burselor sociale

Soluții susținute de studenți⁷:

A. Condițiile de acordare

- creșterea numărului de burse sociale, astfel încât toți studenții eligibili să beneficieze de acestea;
- extinderea cerințelor de eligibilitate pentru venitul minim, prin creșterea acestuia;
- revizuirea și includerea mai multor boli grave în lista bolilor pentru care se poate acorda bursă de sprijin;
- creșterea cuantumului, astfel încât să acopere integral cheltuielile de masă și cazare;
- exceptarea internshipurilor și a angajării pe timp de vară din calculul veniturilor luate în considerare pentru acordarea burselor sociale;
- acordarea de burse sociale și studenților de la taxă care sunt eligibili.

B. Procesul de depunere a dosarului

- sprijinirea în mod special a studenților din anul I în realizarea și depunerea dosarului;
- debirocratizarea procesului, posibilitatea depunerii online a dosarului cu documentele necesare pentru a primi bursă socială, a solicitării și a transmiterii adeverințelor online de la diferite instituții, comunicarea eficientă între instituțiile statului, astfel încât acestea să poată avea acces la documentele necesare;
- eliminarea obligativității depunerii repetate de documente care au o valabilitate permanentă sau o perioadă lungă de timp, (ex. certificatul de deces pentru un părinte sau dovezile pentru anumite cazuri medicale care nu se pot vindeca);
- clarificarea privind prevederile referitoare la cumularea burselor „de urmaș” cu cele sociale, în prezent existând situații diferite la nivel de facultăți sau o lipsă a informațiilor unitare pentru studenți.

Alte clarificări necesare

- lipsa unor prevederi clare pentru studenții străini (aceștia nu pot beneficia de burse sociale, deoarece nu se pot face anchete sociale în țara lor de origine, dar aspectul ar trebui menționat în normele de aplicare);
- Lipsa unui mecanism de verificare a respectării prevederilor legale, care să vizeze următoarele aspecte:
 1. posibilitatea cumulării bursei sociale cu alte tipuri de burse;
 2. interzicerea introducerii de alte criterii academice decât cele privind promovabilitatea;
 3. obligativitatea alocării a 30% din fonduri pentru burse sociale (dacă există cereri).

Surse:

1. Legea Educației Naționale nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare - <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150>
2. ORDONANȚA nr. 22 din 29 august 2009 privind stabilirea cuantumului minim al taxelor de școlarizare, în valută, a cetățenilor care studiază pe cont propriu în România, din state care nu sunt membre ale Uniunii Europene, precum și din cele care nu fac parte din Spațiul Economic European și din Confederația Elvețiană - <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/110933>
3. ORDIN Nr. 3392/2017 din 27 februarie 2017 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență - <https://www.edu.ro/sites/default/files/ORDIN%203392-2017.pdf>
4. UEFISCDI, 2020 - “Studiu de impact al politicii privind bursele sociale pentru studenți”
5. UEFISCDI - CNFIS, 2019, „RAPORT PUBLIC 2017 și 2018 - Starea finanțării învățământului superior” - http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2020/01/Raport_public-CNFIS_2017-2018-integrat.pdf
6. ANOSR, 2019 „Sistemul de acordare a burselor în universitățile din România” - https://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2019/12/ANOSR_analiza_regulamente_burse.pdf

⁷Secțiune realizată pe baza studiului UEFISCDI 2020 - “Studiu de impact al politicii privind bursele sociale pentru studenți”

© UEFISCDI - Centrul de politici pentru învățământ superior, știință, inovare și antreprenariat

Str. Mendeleev nr. 21-25, Sector 1, Cod 010362, București, www.uefiscdi.gov.ro, cpp@uefiscdi.ro

Cezar Mihai Hâj

Published under a Creative Commons License
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International